

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»**

В І С Н И К

**НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ВІННИЦЬКОГО ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНОГО
КОЛЕДЖУ**

ВИПУСК № 1 (36)

спецвипуск до

*Всеукраїнського актуального мережевого семінару
«Сучасна дошкільна освіта: стратегія, тактика,
виміри змін»*

та

*I-го Регіонального конкурсу есе англійською мовою
“Vinnytsia Thinks English”*

Вінниця – 2021

ВІСНИК НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу

ВИПУСК № 1 (36)

Свідоцтво про державну реєстрацію

друкованого засобу масової інформації

Серія ВЦ № 1065-423-ПР від 24 грудня 2019 року

Журнал

(науково-виробничий, навчальний, довідковий)

Журнал присвячений висвітленню широкого спектру теоретичних та прикладних проблем педагогіки, психології, окремих методик та філології, підтримує традиції інтеграції вишівської науки з практикою, сприяє поширенню досвіду наукової, науково-педагогічної та виробничої діяльності, становленню кадрів вищої кваліфікації; розрахований на спеціальну категорію читачів, зокрема педагогічних та науково-педагогічних працівників закладів вищої, середньої та дошкільної освіти, здобувачів освіти та молодих науковців.

Вісник заснований у січні 2012 року, виходить 3 рази на рік

Мова видання: українська, російська, англійська, німецька

Тематичні напрями Вісника:

- ❖ Інтеграція науки та практики як механізм ефективного розвитку
- ❖ Педагогічні та лінгвістичні аспекти викладання
- ❖ Германістика та славістика у сучасному науковому просторі
- ❖ Психолого-педагогічні умови формування та розвитку особистості вихованця
- ❖ Лабораторія педагогічної майстерності та професійного саморозвитку педагога
- ❖ Challenges in Education
- ❖ Відомі імена року
- ❖ Конкурси

Номер затверджено на засіданні науково-методичної ради

КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»

Протокол № 2 від 18 березня 2021 року

Головний редактор: директор КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж», спеціаліст вищої категорії, викладач-методист Войцехівський К.Ф.; **відповідальний редактор:** методист коледжу, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист, Руда Т.В., **медіа-редактор:** к.пед.н., доц. Марценюк О.Г.

Редакційна колегія: д.пед.н., проф. Заболотний В.Ф., д.філ.н. Войцехівська Н.К., д.філ.н., проф. Слободинська Т.С., спеціаліст вищої категорії, викладач-методист Когутюк О.В., к.мист-ства Іскра С.І., к.пед.н. Головська І.В., спеціаліст вищої категорії, викладач-методист Луцинкевич Л.А., Царик А.П.

Відповідальність за зміст статей несуть автори

Матеріали видаються в авторській редакції

В 53 Вісник науково-методичних досліджень Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу/[ред.кол.: Войцехівський К.Ф. (гол.ред) та інші]. – Вінниця: Вінницька міська друкарня, 2021. – Випуск 1(36). – 160с.

СУЧАСНА ДОШКІЛЬНА ОСВІТА: СТРАТЕГІЯ, ТАКТИКА, ВИМІРИ ЗМІН

Концептуальні засади програми «Нова українська школа» у поступі до цінностей.	
ЖУРБА К. О.	5
Формування креативної компетентності майбутніх педагогів закладів дошкільної освіти в умовах сучасного освітнього простору. ЗАСИПКІНА Л.А.	10
Готовність до інноваційної діяльності як складова професійної компетентності сучасного вихователя. РУДА Т. В.	13
Організація дистанційного навчання на факультеті дошкільної освіти та музичного мистецтва. ФЕДЧИШИНА Т.Л.	16
Підготовка майбутніх педагогів закладів дошкільної освіти до реалізації інтерактивних технологій в інклюзивному освітньому середовищі. ТОКАР Л. П.	21
Психологічна компетентність майбутнього вихователя як складова його педагогічної майстерності. КЛИМЕНКО О. Ф.	26
Формування інклюзивної компетентності майбутнього вчителя початкових класів при вивченні педагогічних дисциплін. ЛУЦИНКЕВИЧ Л. А.	30
Наступність у роботі ЗДО та початкової школи як передумова якісної неперервної освіти. МИХАЙЛИШИН Р. Р.	35
Виховна робота в закладі вищої освіти як умова професійної підготовки майбутніх вихователів. ПІСОЦЬКА Л.С.	41
Модель організації здоров'язберігаючого навчально-виховного процесу в сучасному закладі дошкільної освіти. РАТОВСЬКА Г.Ф.	45
Психологічні особливості адаптації дітей з особливими освітніми потребами до умов закладу дошкільної освіти. СЛИЗЬКОУХА О.О.	49
Художня література як важливий засіб виховного впливу на особистість дитини дошкільного віку. СЕРГЄЄВА З. П.	52
Використання елементів ейдетики в роботі з дітьми шестирічного віку. РЕМЕНЯК Т.С.	56
Інноваційні технології в ознайомленні дітей дошкільного віку з художньою літературою. ПАСІКОВА Н.І.	60
Використання інноваційних оздоровчих технологій в закладах дошкільної освіти. ПАВЛЮК Л.П.	67
Мистецько-педагогічний потенціал музики в системі дошкільної освіти України. МАЗУР А. М.	70
Психологічна рівновага батьків – як запорука успішного виховання дітей в умовах пандемії. БЕВЗ В.В.	74
Організація роботи з обдарованими дітьми в закладі дошкільної освіти. БОРАК Н.А.	78
STREAM-освіта у сучасному дошкіллі. ВОЙТЕНКО О.М.	82
Формування професійного іміджу музичного керівника закладу дошкільної освіти. ГАВРИЛЮК О. А.	85
Формування природничої компетентності у дітей дошкільного віку в контексті творчої спадщини Василя Сухомлинського. ДРАЧЕНКО В.В.	88

Застосування інтерактивних методів у професійній діяльності педагога ЗДО на засадах концепції НУШ. ЗАГРИЗЛА В. В.	92
Розвиток музично-сенсорних здібностей дітей дошкільного віку засобами музичної виразності. КАСЬКО Т.В.	96
Умови організації інклюзивного навчання в закладах дошкільної освіти. СОРОЧАН М.П.	99
Музично-дидактичні ігри як засіб розвитку сенсорних здібностей. БОГОЦЬКА В.М.	103
Виклики часу: нові ролі викладача ВНЗ –коуч, тьютор, фасилітатор. ТАРАШЕВСЬКА О.В.	106
Креативність– складова фахової підготовки майбутніх учителів. ТВЕРДОХЛІБ Н. В.	109
Методика викладання образотворчого мистецтва в контексті підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти. ХОМІЦЬКА Н.М.	112
Формування професійної самосвідомості майбутнього вихователя як умова його професіоналізації. ЦІСАР І. В.	114

ЕСТЕТИЧНЕ, ПРАВОВЕ ТА ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ МОЛОДІ ЯК ЗАПОРУКА УСПІШНОГО МАЙБУТНЬОГО КРАЇНИ

Музичне заняття – головна форма навчання і формування художньої майстерності. КАЛАШНЮК Є.Й.	118
Формування національної самосвідомості студентів засобами української народної пісенної культури. МАЗУР А. М.	123
Удосконалення фізичної підготовленості здобувачів освіти навчальних закладів ДСНС України засобами гирьового спорту. КРАСУЦЬКИЙ В. М., ОСАДЧУК О. Ю., ПАЛАМАРЧУК Ю. Г.	127
Право на освіту у сучасному вимірі. ПЛОТИЦЬКА Ю.П.	132
Успіхи та досягнення легкоатлетів вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу. ПРИСЯЖНЮК Д.С. КОВІНЬКО М.С.	135

ВІДОМІ ІМЕНА 138

Баснописець И.А. Крылов. Мораль и дидактика. **МЕЛЬНИК Т.Н., КИСЕЛЁВ Д.Л.**

ШКОЛА МОЛОДОГО ВЧЕНОГО

Методика використання інформаційних технологій на уроках з основ здоров'я в 4 класі. БОГДАНА ДЗЮБЕНКО	141
Розвиток спритності дітей шкільного віку засобами дзюдо. УЛЯНА КІСІЛЬ	145
Використання інформаційних технологій навчання на уроках математики в початкових класах. ДІАНА МУДРАК	148
Музикознавчі аспекти використання творів Л.В. Бетховена на уроках музичного мистецтва в початкових класах. АНАСТАСІЯ ХАРЧУК	151
І-Й РЕГІОНАЛЬНИЙ КОНКУРС ЕСЕ АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ “VINNYTSIA THINKS ENGLISH”	155
ВИМОГИ ДО НАПИСАННЯ СТАТЕЙ	

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ:

1. Барило С. (2017). Конспекти лекцій з методики музичного виховання дошкільників, (30).
2. Ковалев А., Мясищев В. (1960). Психологические особенности человека. Москва, (246)
3. Теплов Б. (1947). Психология музыкальных способностей. М.: Музыка.
4. Петровський А. (ред.) (1985). Краткий психологический словарь. М., (425).
5. Поддьяков Н. (ред.) (1981). Сенсорне виховання в дитячому садку: Посібник для вихователів, (192).
6. Стефіна Н. (2017) Розвиток музичних здібностей – педагогічна умова формування музичної культури особистості молодшого школяра. (Наукові записки), випуск 157.

Стаття надійшла до редакції

18 листопада 2020

**УМОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ В ЗАКЛАДАХ
ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ**

УДК 373.22.043.2 – 056.2\3

СОРОЧАН М.П.

аспірантка кафедри інноваційних та інформаційних технологій

Вінницького державного педагогічного університету імені М. Коцюбинського

The scientific article is devoted to the theoretical substantiation of conditions of the organization of inclusive education of preschool children who need correction of psychophysical development. The article characterizes the leading principles of inclusive education, the main components of the model of inclusive education, which include both theoretical, practical approach and research direction. They also point to the problem of professional training of teachers to work with children with special educational needs, which is almost a priority when creating an inclusive educational space.

Key words: *condition; inclusive education; preschooler, requiring correction psychophysical development.*

Актуальність. Реформування національної системи освіти, що нині відбувається в Україні спричинене входженням у світове співтовариство, зумовило зміну відношення суспільства до проблем навчання дітей з особливими освітніми потребами.

Актуальною проблемою розвитку сучасної системи освіти є *інклюзивна освіта*, яка передбачає спільне перебування дітей із різними психофізичними порушеннями та їх

здоровими однолітками. Однак, як свідчить практика, у нашій державі інклюзивна освіта має переважно стихійний характер, тому потребує розробки науково-теоретичних основ її складових, зокрема у дошкільлі, яке є її початковою ланкою. Адже саме у дошкільному віці закладаються передумови майбутньої навчальної діяльності дитини, яка активно оволодіває культурними навичками та здібностями, відбувається

активний розвиток її пізнавальних можливостей.

Аналіз наукових досліджень свідчать про те, що найбільш важливим та ефективним періодом для спільного навчання та розвитку є дошкільний вік, оскільки існує унікальна можливість подолати наслідки певного сенсорного чи інтелектуального порушення, уникнути формування особливої позиції в середовищі здорових однолітків шляхом нормалізації життя дитини в сім'ї і включення батьків у процес реабілітації.

Останнім часом зростає кількість досліджень, у яких дошкільний етап дитинства розглядається в контексті проблеми реформування системи дошкільної освіти в умовах інклюзії (М. М. Малофєєв, О. В. Самсонова, Т. О. Соловійова, С. М. Сорокоумова, Н. Д. Шматко та ін.). Розвиваючи ідеї Л. С. Виготського про первинні та вторинні відхилення у розвитку, ці вчені обґрунтували думку про необхідність використання сенситивних періодів у становленні вищих психічних функцій. Зокрема, російськими ученими (Є. Л. Гончаровою, О. І. Кукушкіною, М. М. Малофєєвим, О. С. Нікольською, Т. В. Пелимською, Л. І. Солнцевою, Є. А. Стребелєвою, Н. Д. Шматко та ін.) розроблено та експериментально апробовано комплексні програми ранньої психолого-педагогічної корекції відхилень у розвитку та на цій основі ранній інклюзії дитини у соціальне та загальноосвітнє середовище. А у дослідженнях Є. М. Калініної стверджується, що у дошкільному віці із порушеннями психофізичного розвитку інклюзивна освіта сприяє нормалізації життєвого циклу та освіти відповідно до індивідуальних можливостей та освітніх потреб, впевненості в собі та

майбутньому, можливості разом зі своїми здоровими однолітками змінювати суспільну думку, а також виховання толерантності у батьків та дітей щодо спільного навчання з інвалідами [2, с. 125].

Метою статті є теоретичне обґрунтування умов організації інклюзивної освіти дошкільників, які потребують корекції психофізичного розвитку.

Виклад основного матеріалу дослідження. Найбільш поширене й прийняте стандартне визначення «особливих освітніх потреб» подано в Міжнародній класифікації стандартів освіти: «Особливі освітні потреби мають особи, навчання яких потребує додаткових ресурсів. Додатковими ресурсами можуть бути: персонал (для надання допомоги у процесі навчання (асистент вчителя, асистент-вихователь), матеріали (різноманітні засоби навчання), фінанси (бюджетні асигнування для одержання додаткових спеціальних послуг)» [4, с. 18].

На думку фахівців, подальший розвиток інклюзивної освіти у дошкільній може передбачати створення груп для дітей означеної категорії короткотривалого та цілодобового перебування, реабілітаційних та консультативних пунктів тощо. Цьому сприяють як *внутрішні* (відповідність чи наближеність рівня психофізичного розвитку дошкільника віковій нормі; можливість оволодіння загальноосвітнім стандартом у передбачені терміни; психологічна готовність дитини дошкільного віку до інклюзивного навчання), так і *зовнішні умови* (раннє виявлення психофізичних порушень у дитини; бажання батьків навчати своїх дітей та готовність допомагати їм у процесі навчання; надання дитині ефективної кваліфікованої корекційної допомоги;

створення відповідного адаптованого середовища).

В педагогіці поняття «умови» розглядається як «сукупність змінних природних, соціальних, зовнішніх і внутрішніх впливів, що діють на фізичний, психологічний, моральний розвиток людини, її поведінку, виховання, навчання, формування особистості» [5, с. 36].

Фахівець в галузі освіти дітей з порушеннями психофізичного розвитку А. Колупаєва визначає, що інклюзивне навчання (інклюзія) – це процес створення освітнього середовища, яке б відповідало потребам і можливостям кожної дитини, незалежно від особливостей її психофізичного розвитку [3, с 25].

Важливою та невід'ємною умовою успішної соціалізації та забезпечення повноцінної участі у житті суспільства дітей, які потребують корекції психофізичного розвитку, є одержання ними освіти. Саме дошкільна освіта є першим етапом інклюзивної освіти. Включення дітей, які потребують корекції психофізичного розвитку, у загальноосвітні ЗДО змінює, перш за все, установки дорослих на дітей — у кожного з них є особливі освітні потреби, які до цього часу нівелювались у педагогічній практиці, адже керувати вихованцями однієї категорії (з нормативним розвитком чи з психофізичними порушеннями) набагато простіше. Тому, щоб професійно вирішувати проблеми освіти таких дітей, потрібно створювати однакові умови кожному з них, враховуючи їх індивідуальні особливості [1, с. 3].

Однак, практичне застосування умов ефективного забезпечення інклюзивної освіти дітей з особливими потребами викликає низку *проблем*:

Це пов'язано зі специфікою методик, невідповідністю кадрів, відсутністю спеціалістів. Адже, крім вихователя, у навчальному процесі активну участь бере помічник (асистент) вихователя, який володіє корекційно-компенсаторними технологіями. Він здійснює превентивне і корекційне сприяння, психологічні і корекційні послуги. Меншою, ніж у звичайних групах, є наповнюваність дітей [1, с.7].

Таким чином, на основі аналізу науково-теоретичних досліджень та практичного досвіду визначено наступні *умови інклюзивної освіти дітей дошкільного віку, які потребують корекції психофізичного розвитку*:

- створення в дитячому садку адаптованого інклюзивного середовища, що забезпечує повноцінне включення та особистісну самореалізацію дошкільників, які потребують корекції психофізичного розвитку;
- усвідомлення дотримання цілей навчання та виховання вихованців, які потребують корекції психофізичного розвитку, шляхом реалізації доступності дошкільної освіти через інтеграцію дітей, які не відвідують дитячий садок, та їхніх батьків в освітнє середовище ЗДО;
- наявність відповідного кадрового забезпечення інклюзивної освіти (педагог-психолог, вихователь-логопед, музичний керівник, вихователь, інструктор з ЛФК, лікар, медсестра-масажист) з систематичним підвищенням кваліфікації;
- організація служби психолого-медико-педагогічного супроводу дошкільників, які потребують корекції психофізичного розвитку (її діяльність спрямована не лише на вивчення причин виникнення психофізичних порушень, але визначення індивідуального освітнього

маршруту дитини, а також організацію корекційної роботи з дітьми через спільну діяльність фахівців та вихователів);

- моніторинг результатів інклюзивної освіти, який передбачає динамічну оцінку розвитку та навчання дошкільників із психофізичними порушеннями;

- матеріально-технічне обладнання процесу інклюзивного навчання — для забезпечення можливостей безперешкодного доступу дітей із психофізичними порушеннями до загальноосвітніх закладів (наявність пандусів; спеціально обладнаних навчальних місць, навчально-реабілітаційне та медичне обладнання тощо);

- реалізація індивідуального та диференційованого підходів у навчанні дошкільників із різним рівнем розвитку (полягає у тому, що навчальні завдання виконуються всіма дошкільниками, але ступінь їх складності, способи дій та міри допомоги різні по відношенню до дітей з психофізичними порушеннями);

- робота з батьками (соціально-педагогічне консультування, індивідуальні бесіди, рейдові відвідування умов проживання, малі педагогічні наради тощо);

- взаємодія з громадськими організаціями;

- організація спільних заходів для дітей із нормативним рівнем розвитку та їхніх однолітків, які потребують корекції психофізичного розвитку, з метою їх активного включення у життя дитячого колективу ЗДО через дозвілєву (прогулянки, спортивні змагання, гуртки), художню (виступи, виставки, творчі конкурси тощо), громадську (виготовлення подарунків, сувенірів тощо), трудову діяльність (озеленення та благоустрій території дитячого садка тощо);

Висновки та перспективи подальших наукових розвідок.

Інклюзивна освіта — це спеціально організована взаємодія педагогів з дітьми із психофізичними вадами та нормативним рівнем розвитку, яка передбачає використання *організаційних* (нормативно-правова база, комплексна діагностика, поетапне включення дітей із особливими освітніми потребами у загальноосвітній навчальний заклад) та *педагогічних умов навчання* (створення адаптивного освітнього середовища, психолого-медико-педагогічний супровід, формування інклюзивної культури у дітей, педагогів та батьків).

Правильно організоване спільне навчання створює кожній дитині умови щодо набуття найціннішого та важливого досвіду емоційно-оцінних ставлень, взаємодії, оволодіння різноманітними способами діяльності у процесі спільної діяльності. Крім того, спільна форма одержання знань розширює межі взаємодії дошкільників із психофізичними порушеннями з довкіллям, включаючи їх до активної діяльності та спілкування, що сприяє їх успішному розвитку. Однак, найважливішим є те, що в умовах інклюзивної освіти діти, батьки, педагоги вчаться сприймати кожного таким, яким він є насправді. Адже, як свідчить практика, спільне навчання створює передумови формування нового суспільства — толерантного, здатного розуміти та сприймати кожного [6].

Усе це свідчить про необхідність проведення психолого-педагогічної та медико-соціальної просвіти усього населення, а також спеціального навчання батьків, дітей із нормативним рівнем розвитку та педагогічного персоналу ЗДО, спрямованого на зміну у них негативних

соціальних стереотипів щодо дітей із психофізичними порушеннями.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ:

1. Инклюзивное образование. Выпуск 4. Методические рекомендации по организации инклюзивного образовательного процесса в детском саду [сост.: М. М. Прочухаева, Е. В. Самсонова]. — М.: Центр «Школьная книга», 2010. — 240 с.
2. Калинина Е.М. Современное обучение и воспитание детей дошкольного возраста в контексте инклюзивного образования: материалы Регионального семинара [«Инклюзивное образование: состояние, проблемы, перспективы»]. — Минск: Четыре четверти, 2007. — С. 123–140.
3. Колупаєва А. А. Інклюзивна освіта: реалії та перспективи: Монографія / Алла Анатоліївна Колупаєва. — К.: «Самміт-Книга», 2009. — 272 с.
4. Луговий В.І., Таланова Ж.В. Міжнародна й національні стандартні класифікації освіти: концепція і реалізація. Педагогіка і психологія. Вісн. НАПН України : наук.-теорет. та інформ. журн. Нац. акад. пед. наук України. 2013. № 1. С. 15–25.
5. Полонский В. Словарь по образованию и педагогике / В. Полонский. — М.: Высшая школа, 2004. — 512 с.
6. Шестакова Е.В., Сорокина Т.В. Возможности инклюзивного образования [Электронный ресурс]. — Режим доступа: <http://sibac.info>.

*Стаття надійшла до редакції
26 січня 2021*

**МУЗИЧНО-ДИДАКТИЧНІ ІГРИ ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ
СЕНСОРНИХ ЗДІБНОСТЕЙ**

УДК 373.2.091.33 – 027.22:78

БОГОЦЬКА В.М.

*викладач факультету дошкільної освіти та музичного мистецтва
КЗВО «Вінницький гуманітарно – педагогічний коледж»*

Анотація. У статті йдеться про значення ігрової діяльності в музичному розвитку дошкільників. Висвітлюється питання розвитку сенсорних здібностей дітей дошкільного віку на основі використання музично-дидактичних ігор.

Ключові слова: музичне виховання, дошкільники, музично-дидактичні ігри, музичний керівник, сенсорні здібності.

Одним з важливих завдань всебічного розвитку сучасної дитини є виховання музичної культури. Сприйняття музики - складний процес, що вимагає від людини уваги, пам'яті, розвиненого мислення, різноманітних знань. Тому необхідно навчити дітей розумітися в особливостях музики як виду мистецтва, свідомо акцентувати їх увагу на засобах музичної виразності (темп, динаміка і т. д.), розрізняти музичні твори по жанру, характеру. [2, С. 124]